

پیامد مجلس ملی زنان افغانستان و کارشناسان زبان پارسی سویدن

21 و 22 مارچ 2008 میلادی 2 و 3 فروردین 1387 خ

بیاد ویاری پروردگار توانا

سرگذشت همایش:

بکوشش نهاد برون مرزی برای زنان افغانستان و شورای فرهنگی افغانستان مقیم استوکهولم، در شهر گوتنه بورگ سویدن، مجلس بررسی مسایل زن افغانستان و نیز همایش مهمی برای بررسی مساله زبان پارسی (فارسی دری) برگزار شد. این همایش روز یکشنبه 22 مارچ برابر با دوم فروردین 1387 خ برپا شده بود. مجلس ساعت 14:00 بوقت سویدن آغاز گردید که کار آن ازسوی دو بانو (صنم عنبرین و آنه Anne) مشترکآپیش برده شد.

پیام ومفردات شامل آچندا به سه زبان (فارسی، سویدی و انگلیسی) تهیه شده بود، گردانندگان مواد شامل فهرست و طرز کار همایش را به ترتیب نوبت، با هر سه زبان خواندند و به مجلس پیشکش نمودند.

دراین همایش شخصیتهای گوناگون؛ هم زنان و هم مردان دعوت شده بودند، اما برخی از دعوت شدگان مانند، آقایان شبگیرپولادیان، نصیر مهرین، حمزه واعظی، استاد حمیدالله مهرورز، نورمحمد خرمی، استاد بسم الله میمنگی، خانم مدینه پرماج، استاد شهرستانی، دکتر وفا معصومی، بصیر کامجو، دلجو حسینی و ... بنابر مشکلات ازسوی آنها؛ نتوانستند در مجلس اشتراک نمایند. درهمین حال بانوانی چون: سیما سما، زهره یوسفی، دانشه باسل، فریده احمدی، نجیبه هوتکی، زرغونه ژواک و دکتر حمیرا نگهت نیز دعوت شدگانی بودند که، به همایش اشتراک نکردند. دعوت شدگان و مهمانانی که درهمایش اشتراک نمودند و سهم فعال هم داشتند عبارت بودند از: **دکتر روان فرهادی و عادلہ فرهادی** از فرانسه.

دکتر لطیف ناظمی، انیسه ناظمی، دکتر زرمینه زمان وطنیار، ستوری احمدی سمیع رفیع، شکیباعدی، انجلا پگاهی، دکتر هما احمدی، صنم عنبرین، خانم ترینا و حاج نورآقا از آلمان.

پروفیسور لعلزاد و دکتر هارون امیرزاده از لندن. **طیبه سهیلا** از دانمارک.

بیزنیور و استاد عابد حیدری از ناروی. **پروفیسور رسول رهین، شریف سعیدی، ضیا رهین، فرشته ضیایی، لایلا آرزو، استاد رحمت حسن، جنرال رسولی، هادی میران، پیمان و شمار دیگری** از سویدن. همینجا باید گفت: برخی از مهاجران و آگاهان افغانستانی اعم از بانوان و آقایان دراین مجلس اشتراک فعال داشتند. نام همایش

برای هردو مجلس طوری فراهم شده بود که، بر روی پرده و در پشت میز گردانندگان همایش چنین نبشته بودند:

نشست مهمی برای بررسی سرنوشت امروز و فردای زنان افغانستان و همچنان نشست کارشناسان زبان پارسی (فارسی دری) در اروپای شمالی سکاندناوی.

بخش اول:

پس از خوانش مسایلی از سوی گردانندگان و اجرای تعارفات متداول و متعارف و نیز در پی چند حرفی بنام خوش آمدید گفتن از سوی خانم فرشته حضرتی میزبان این گرد آمد، مجلس با سخنان دکتر روان فرهادی آغاز یافت. ایشان در زمینه ی جلوگیری از خشونت سیاسی برای مقابله با سیاست فرهنگی دولت کابل، کار فعال فرهنگی و دانشنامه نویسی را از وظایف مهم دانشمندان عرصه زبان و ادبیات فارسی دانستند. بنظر دکتر روان، نوشتن فرهنگنامه چهار ستونی که در آن گویش مشترک، تفاوت گویش تهرانی، کابلی، تاجیکی و سپس اصل واژه در زبان فارسی را از اولویتهای همه فرهنگیان با صلاحیت در این زمینه دانست.

دکتر روان فرهادی از سرگذشت پردامنه و نیرومندی زبان فارسی در حوزه آفرینش واژگان، بعنوان یک زبان شناس سخن گفت. در سخنان ایشان برخی علامتهایی نیز آمده بود که، بیشتر نیاز به کار متداوم فرهنگی را بیان مینمود و کمبود کاربرد زبان در مقیاس جهانی را نیز از مشکلات دیگر زبان فارسی در افغانستان دانست. دکتر روان فرهادی به این امر هم اشارت نمود که، سیاست دولتهای پیش از امروز هم چیزی بهتر از چالشهای کنونی نبوده اند. طرح قرأت دری بجای خوانش فارسی در دوران نعیم خانی و پس از حکومت نادرشاه، خود برنامه یی بود که مطلقاً هدف و پیامد سیاسی داشت.

نوبت سخنرانی به دکتر لطیف ناظمی سپرده شد، او نیز در مورد کاربرد واژه فارسی، دری و پارسی دری نمونه ها و ابیات بلندی را بامدد حافظه، از شاعران نخستین دوران آغاز شعر فارسی (ظهور اسلام) تا دوران ملک الشعرا بهار برخواند و بروشنی ادعا نمود که، تلاشهای پسین برای مخدوش نمودن ذهنیت عامه در مورد هویت فرهنگی مردم افغانستان و از آن میان زبان نیرومند فارسی یک حرکت سیاسی کوتاه اندیشانه است.

بی گمان همه فرزندان حوزه ادبیات زبان فارسی در افغانستان آگاه اندکه، که دکتر ناظمی یکی از بهترین استادان زبان فارسی و خود از سرامدان شعر امروز فارسی است. دکتر ناظمی با قوت و صراحت اعلام نمود که، در داخل و خارج کشور نوعی فارسی ستیزی و خصومت نا جایز وجود دارد. تحمیل واژگان غیر فارسی بر این زبان که از حنجره سیاست گذاران فرهنگ در نظام کنونی فریاد میشود، این خود علامت روشنی بر جدال فرهنگی و یا بعبارت درست تر فرهنگ ستیزی دولت در افغانستان میباشد.

سخنان دکتر ناظمی در بیش از یک ساعت، بر محور هویت زبان پارسی (فارسی دری) چندان مستند و مستدل بود که همه اعضای همایش با میل و تمنا به شنیدن پاره غزلها و تک بیتهای شاعران پیشین در مورد نام و نسب زبان فارسی، بارغبت فراوان گوش مینمودند و حرفهای ایشان نیز با نمونه های نظمی ونثری همراه بود ولذا مورد استقبال گرم و صمیمانه ی همه اعضای مجلس قرار گرفت.

سومین سخنران پروفیسور رسول رهین استاد پیشین دانشگاه کابل بود، ایشان درمورد ایجاد شورای فارسی زبانهای جهان طرحی را ارایه نمود که، در آن از همه فعالان فرهنگی و پاسداران زبان فارسی دعوت شده است تا برای ایجاد شورای جهانی فارسی تلاش نمایند. آقای رهین درضمن بیانات خویش مسوده قانون زبان را پیشکش نمود که درمورد آن تاکید شد، که این نمونه در خدمت همه قرار گیرد و مورد پذیرش دیگران شود. پروفیسور رهین که با تلاش شبانه روزی خویش نشریه ی خاوران، مجله آریانای برونمرزی، شورای فرهنگی افغانستان درسویدن را خودگرداندگی میکند، سایت خاوران هم محصول کوشش های ایشان است.

سپس از آقای بیژنپور خواسته شد تا منیحت نوبت به سخنرانی خویش پردازد، ایشان که در پایان هردو مجلس بطور مشترک ارزیابی کننده بودند، جهت فشرده نمودن زمان از نوبت سخنرانی خویش گذشتند و نگر پس از ایشان به سخنرانی پرداخت.

با انصراف آقای بیژنپور، جناب شریف سعیدی شاعر توانای کشور نوبت یافت که هم در مورد زبان فارسی و هم در مورد سیاست فرهنگی دولت کابل سخن بگوید.

آنچه شریف سعیدی را در متن مجلس مورد نظر همه شاملان همایش ساخت، خواندن دو منظومه از شعرهای او بود که، هم تازگی داشتند و هم در سطح بلندی سروده شده بودند. در پایان نوبت سعیدی مردم با احساس واقعی خویش از زیبایی شعر او پیوسته بمدت نیم دقیقه کف زدند. آقای شریف سعیدی هم اعتراضات خویش پیرامون سیاست نا کار آمد دولت ویا سیاست دشمنانه دولت را برضد زبان و فرهنگ مسلط بر افغانستان، یک جفای سیاسی و تعصب بی اثر نامید.

پنجمین سخنران مجلس اول خانم فرشته حضرتی بود. بانو حضرتی نیز تحولات اخیر پیرامون سیاست فرهنگی دولت، مبنی بر کجمداری و کجروپهای فارسی ستیزانه را بشدت مورد انتقاد و اعتراض قرار داد. مقالته و یا یادداشت خانم حضرتی هم برای پاسداری از زبان فارسی و عم برای مقابله با تهاجم درونی علیه زبان فارسی، پیش طرحهایی را بیان مینمود.

دکتر هارون امیرزاده هم نوبت سخنرانی داشت ولی ایشان نیز در نوبت سخنرانی دکتر لطیف ناظمی، به نفع ایشان از نوبت خویش گذشتند، دکتر ناظمی پانزده دقیقه بیشتر از زمان ابراز نظر خویش استفاده نمود. بدین ترتیب نوبت امیرزاده با تشکر از سوی گرداننده مجلس حذف شده بود.

در پایان بخش اول همایش کار شناسان زبان فارسی، پایان نامه پی ازسوی پروفیسور دکتور لعلزاد، جناب سمیع رفیع و خانم فرشته ضیایی ترتیب و مسوده شده بود که به همایش پیشکش گردید. متن مسوده توسط کارشناس ارشد فرهنگ و هنر آقای سمیع رفیع فرزانه فرهنگی و هنرمند متعهد هنرافغانستان، خوانده شد. پایان نامه با برخی اصلاحات اندک در واژگان و ساختار متنی آن، مورد توافق همه اعضای همایش قرار گرفت. پایان نامه نیز منتشر میگردد.

بخش اول همایش یا عبارت دیگر، مجلس بررسی مسایل زبان فارسی برطبق زمان پیشبینی شده پایان یافت. گردانندگان مجلس سرکار خانم Anne و بانو صنم عنبرین که مجلس را با گویندگی و گردانندگی موفقانه خویش آراستگی بخشیده بودند، اشتراک کنندگان را ضمن سپاسگزاری به صرف چای و عصریه دعوت نمودند و این زمان نیم ساعت مشخص شده بود.

بخش دوم : مجلس بررسی سرنوشت امروز و فردای زن افغانستان

بنام خداوند پاک

ساعت شش شام کار مجلس فعالان سیاسی زن در برون مرز آغاز یافت. بخش دوم همایش ویا همایش زنان را نیز بانو صنم عنبرین و خانم Anne گردانندگی نمودند. در ابتدا بانو عنبرین با کلام نغز و گیرای خویش متنی را از کار نامه مبارزات سیاسی زن بر خواند.

فردی دیگریکه نوبت خویشرا به سخنرانی در باب زبان فارسی باید میپرداخت، خانم **طیبه سهیلا** شاعر دفتر "گل سکوت" بود. خوشبختانه شاعر شعرهای زیبا و نیکوی مجموعه ی سکوت، سکوت را شکست و زبان خویش را در مزمت فرهنگ ستیزان باز کرد. ایشان که در مجلس زنان هم قرار سخنرانی داشتند، با ذکر مواردی پیرامون زبان فارسی، شعرهایی نیز برای مجلس خواندند. سخنان و شعرهای خانم سهیلا مورد دلچسپی اعضای مجلس قرار گرفت. البته سخنانش در مورد زبان فارسی و سیاست فرهنگی دولت خیلی موثر بود. اما بیانات او در باره بی مهری نسبت به زن افغانستان که بیشتر متجلی از تجربیات او در عرصه های کار اجتماعی بود، مورد توجه مجلس قرار گرفت.

آنگاه باخواندن نام بانو دکتر زرمینه زمان وطنیار از سوی گردانندگان برنامه، بعنوان نخستین سخنران مجلس دوم، کار همایش زن ادامه داده شد. خانم دکتر زرمینه زمان با خوانش گزارش شفافی از نحوه ی کار خیریه و انسانی خویش، به اتفاق همکاران و اعضای نهاد " کودکان بما نیاز دارند" که در بخش مرکزی آلمان فعالیت دارد، توجه همه مهمانان و اشتراک کنندگان همایش را بخود جلب نمود. اگر دربخش اول همایش زبان فارسی سخنرانی دکتر ناظمی بسیار مورد توجه بود، در مجلس دوم (بررسی مساله زنان) سخنان و بیان دکتر زرمینه زمان محور همه حرفهای اجتماعی و اهداف سیاسی زن قرار گرفته بود. خوشبختانه همه سخنرانان با صمیمیت و باور معین سخن گفتند، اما طرح و پیشنهاد بانو دکتر زرمینه زمان چیز ویژه و پروژه ی بسیار موثر برای توسعه اهداف انسانی زنان و همه مردم فقیر و رنجور افغانستان بود. ایشان درپی گزارش و خوانش مطالب خیلی سودمند و عملی پیشنهاد نمودند که:

"من آرزو مندم همه ی شما با مراجعه به همین تجربیات انجام شده ازسوی همکاران ما؛ خودرا به "انجمن ملی نیکو کاران افغانستان" ویا "بنیاد نیکو کاران افغانستان" که تلخیص و صورت کوتاه این نام (بنا) میشود بیوندید. این نهاد درآینده نزدیک بصورت پیوسته و اهلسته با مشارکت گروه عظیمی از مهاجران مادر اروپا ونیز با فعالیت سودمند همه نیک اندیشان، خانمها، آقایان، فعالان اجتماعی، دکتران و سایر شخصتهای دیگر، در برون مرز تشکیل خواهد شد."

تمنای بانو دکتر زرمینه زمان آن بودکه، نمونه کار ایشان بهمت همه مهاجران افغانستان در برون مرز، مخصوصا در اروپا و کشورهای آباد جهان مورد اجرا وتقلید حسنه قرار بگیرد. ایشان با اظهار این بیان که، کارانها انصافا بسیار دشوار و طاقت فرساست، اما نتایج آن خیلی آرامش بخش و امیدوار کننده است، مشارکت همه افراد واقشار جامعه مهاجرت افغانستان در اروپا را فراخواند. او این نمونه کار را افزون بر پیامد و تاثیرات حسنه ی اجتماعی ایکه دارد، بهترین شکل مبارزه با دپریشن و انفعالیت عدم انطباق فرهنگی جامعه مهاجران افغانستان در اروپا وسایر کشورها خواند.

طرح ایجاد انجمن برون مرزی نیکوکاران ویا "بنیاد نیکو کاران افغانستان" توسط دکتر زرمینه زمان وطنیار؛ آنچنان مورد توجه قرار گرفت که همه درجا اعلام نمودند که با ایشان همکاری میکنند و نمونه کار او را در شهرها و کشورهای دیگر نیز پیروی و ایجاد خواهند کرد. بدین ترتیب در قطعنامه مجلس دوم یا بخش دوم همایش برون مرزی زنان به پیروی ازاین پیشنهاد یک ماده مفصل و مستقل درنظر گرفته شد، که مورد پذیرش رضامندانه ی همه زنان ومردان این مجلس قرار گرفت. خانم دکتر زرمینه زمان وطنیار پیرامون زبان فارسی و سیاستهای دولت کابل سخن نگفت.

نوبت به خانم **انجلا پگاهی** (آلمان) شاعر و فعال سیاسی زن دربرون مرز داده شد. بانو پگاهی نیز سخنران بخش زبان فارسی بود که بدلیل کوتاهی وقت، نوبتش برای مجلس زنان باز ماند. بانو پگاهی که سه دهه پیشتر از امروز در

نوجوانی یکجا ویکسان با زنده یاد قهارعاصی به سرایش شعر آغاز نموده است، با نوعی تعهد و پیمان بمنظور حمایت از زبان فارسی در برابر برخی کینه توزان سخن گفت. در همان حال شعر زیبایی را که چندی پیش در سایتها نیز منتشر نموده بود، برای مجلس پیشکش کرد. خانم پگاهی شعر خویش را با این مطلع که: **... آقای خرم خیری!** سروده بود و مورد تایید گرم مجلس قرار گرفت. البته گفتنیهای نیز از ناهنجاری واحوال و روزگار پیرامون جامعه نا بسامان زن افغانستان ایراد کرد.

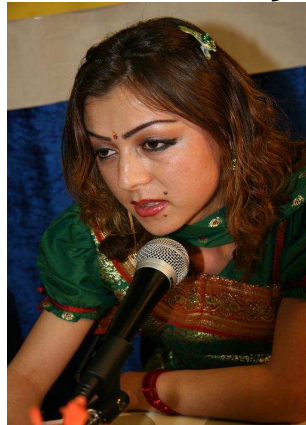
آنگاه نوبت سخن به دوشیزه جوان **دکتر هما احمدی** سپرده شد. ایشان تمنیات و تمایلات خویش در امر بهبود وضعیت زنان در عرصه های فرهنگی را با تمثیلات و بیان تجربیات خویش ابراز نمودند. او گفت: من مولوی می آموزم، برای آموزش فارسی با مجموعه هایی همکاری دارم، بیاری مادرم (خانم ستوری احمدی که در کابل آموزگار آگاهی بوده اند)، درس نامه فارسی را به نو جوانان و نو آموزان این زبان آموزش میدهم. دوشیزه هما احمدی چون در دوره ستار خویش قرار دارد، گفت: کاملاً آماده است که به محض فراغت نهایی، به افغانستان سفر کند و کار را در آن کشور ادامه دهد. احساس و عواطف این دکتر جوان مورد ستایش و آفرین همه اعضای همایش قرار گرفت.

سخنران دیگر در بخش دوم، خانم **شکیبا عبادی** بود. مسلماً ابتکار ایجاد پایگاه آموزش مولوی باوران در شهر فرانکفورت آلمان کار ایشان است. خانم عبادی کلاس آموزش اندیشه های مولوی را با رهنمایی استاد لطیف ناظمی در دانشگاه آن شهر روبراه نموده اند. در همین حال باید گفت خانم عبادی به افغانستان سفر نمودند، تا پروژه ی حمایت و همکاری با زنان محروم پروان – کاپیسا را در حد توان خویش باری کنند.

مطلبی که از سوی خانم عبادی در همایش خوانده شد، برخلاف اندیشه ی زنان افغانستان و فعالان سیاسی زن در برون مرز، بیشتر به نوعی درون گرایی و شستشوی درونی با بینش عارفانه زابطه داشت. البته مفاهیم رایج شده با نوعی

روان شناختی جامعه زن افغانستان رابطه منطقی یافته بود. بیانیه ی ایشان هم انصافاً مورد توجه حاضران قرار گرفت.

گرداننده مجلس از بانو **لیلا آرزو** روشنفکر و فعال فرهنگی در شهر گوته بورگ سویدن، دعوت نمود تا به سخنرانی خویش پردازد. بانو آرزو که دوهفته پیشتر در تروژ مجلس سیمناز زنان و یادبود استاد علی مزاری را تحت نام "**اندیشه های مزاری و شأن انسانی زن**" گردانندگی مینمود، با خوانش متن زیبایی پیرامون مبارزات زنان و فعالیت جامعه ی زن افغانستان، دیدگاهها و نظریات روشنی در مساله زنان بیان داشت. لیلا آرزو در فعالیتهای سیاسی و فرهنگی جامعه ی مهاجرت حضور فعال و سودمندی دارد. بدون تردید سخنان او مورد استقبال همه قرار داشت.

پس آنگاه نوبت به بانوی دیگری از جامعه ترکتباران افغانستان (**خانم فرشته ضیایی**) گرداننده نهاد اجتماعی بنام "**فدراسیون حمایت از پناهجویان در سویدن**" داده شد. بانو ضیایی واقعاً سرشار از نیروی فکری و لبریز از روان مردم دوستی است.

فرشته ضیایی در همه مجالس حضور فعال دارد و چندان درگیر و درمانده تعصبات سلیقه پی و طبیعت ناسازگار با دیگران نیست. او شاید یکی از صریحترین گویندگان حقیقت در میان فعالان زن باشد. حالا حقیقت او همان درک او از پیرامونش است. خانم ضیایی در مدت کوتاهی توانسته است بخش مهمی از زنان و مردان پیرامونش را به همکاری و یاری خویش جلب نماید. پیشامد و برخورد او برای آینده سیاسی زن نسبت خوبی دارد، دریک سخن او در آینده ها بیشتر از دیگران رشد فکری خواهد داشت.

بانو ضیایی در حالیکه عضو کمیسیون سه نفری ترتیب پایان نامه ی مجلس زبان فارسی بود، نظریات خویش را در آن مورد نیز روشنی بیان کرد. اما مطالب و بیانات او در این مجلس خیلی مستند و مستدل بود. او از موجودیت ذات تعصب قبیله ای و نارواداری آنها با دیگران سخن راند. درهمین حال از مشکلات و پریشانی مردم

پناهجو سخن گفت و از مادران و خواهرانیکه در میان این جماعت لحظه لحظه انتظار سرنوشت برگشت را دارند. بانو ضیایی برای فعالیت زنان همین محیط مهاجرات و غربت را زمینه خوبی تلقی کرد. گفتار او در همه زمینه ها مورد دلچسپی و علایق دیگران بود.

درمجلس بررسی سرگذشت و سرنوشت زن برای مرد جوانی نوبت داده شد که با بیانات تند جامعه شناسانه و نیز خوانش اشعار طنز عاشقانه، روان نوی در جان شنوندگان تازه نمود. این **آقا هادی میران** شاعر و دانشجوی رشته ی جامعه شناسی در سویدن بود. نثر و نظم آقای میران به ذوق مجلسیان برابر افتاد و خستگی و افسردگی را از چهره ی همایش بدر آورد. گردانندگان مجلس باابراز تشکر از آقای هادی میران و خوانش شعرهای زیبای ایشان مجلس را به پایانش نزدیکتر نمودند.

دراین مرحله بانو صنم عنبرین، گرداننده بخش فارسی همایش، نوبت داشت تا پیرامون سرنوشت زن در برون مرز و نیز در افغانستان سخن بگوید. صنم عنبرین با همان لحن و تن آواز زیبا بریده متنی از بیانات خویش را در قطعات گوناگون برای مجلس بر خواند. او از پریشانی زنان و فترت جنبش زن در برون مرز سخن گفت. شایسته است گفته باشیم که، بانو عنبرین در سراسر هردو مجلس بعنوان گوینده و گرداننده بخش فارسی، با خواندن شعرهای ناب و نایاب، جان شنونده را تازه مینمود. البته بیاناتش نیز در مورد زبان و زنان خیلی دقیق و متکی به اقتضای جنبش زن در افغانستان بودند. برای خانم عنبرین نیز مجلس احساسات گرمش را تبارز داد.

در پایان از آقای **بیژنپور** خواسته شد تا هردو مجلس را با فشردگی و اختصار بررسی و جمعبندی کند. ایشان هم در مدت پانزده دقیقه نیک وید روش اجرایی برنامه، محتوای سخنان سخنوران، مطالب پیشکش شده و نیز فرهنگ دیر آمدن دعوت شدگان به مجلس را با نوعی صراحت بیان با پسند و ناپسند جفت و تاق نمود.

در ارزیابی او مجلس قوتش در محتوا ولی ضعفش در نحوه ی ترتیب برنامه بود. همایش دوروزه و اجرای دومجلس به نهایت خویش رسید و آقای بیژنپور که در همکاری با خانم طیبه سهیلا و دکتر هما احمدی پایان نامه همایش زن را نوشته بودند، آنرا به مجلس قراات نمود. پایان نامه بدون کم وکاست مورد پذیرش قرار گرفت و متن آن نیز منتشر میگردد.

گزارشگر
آیم زاد